

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(повне найменування закладу вищої освіти (наукової
Міністерства освіти і науки України, м. Харків прийняла рішення
установи), підпорядкування (у родовому відмінку), місто)
про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 28 «публічне управління та
адміністрування»
(галузь знань)
на підставі прилюдного захисту дисертації " Публічне управління розвитком соціальних кластерів
України»
(назва дисертації)
за спеціальністю 281 «публічне управління та
адміністрування»
(код і найменування спеціальності відповідно до Переліку галузей знань і
спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)
"17" червня 2025 року.

Литвинов Андрій Олексійович 1986 року народження,
(прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності) здобувача)
громадянин України
(назва держави, громадянином якої є здобувач)
освіта вища: закінчив у 2020 році Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові
України
(найменування закладу вищої освіти)
за спеціальністю магістр державного управління
(за дипломом)

Працює голова Солоніцевської селищної ради (посада) (місце основної
роботи, відомче підпорядкування, місто)

Дисертацію виконано у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Інститут державного управління» Міністерства освіти і науки
України, м. Харків
(найменування закладу вищої освіти (наукової установи),
підпорядкування, місто)

Науковий керівник (керівники) Бульба Володимир Григорович, доктор наук з державного
управління, професор, професор кафедри права, національної безпеки та європейської інтеграції
ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н.
Каразіна Міністерства освіти і науки України,
(прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності),
науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада)

1. Здобувач має 4 наукових публікацій за темою дисертації, з них 6 статті у
періодичних наукових виданнях інших держав, статей у наукових фахових виданнях
України, монографій (зазначити три наукові публікації):

1. Бульба В. Г., Литвинов А. О. Особливості публічного управління розвитком соціального
кластеру Солоніцевської селищної ради Харківського району Харківської області. Вісник
Національного університету цивільного захисту України зб. наук. пр. Харків: Вид-во НУЦЗУ, 2024.

Вип. 1 (20). С. 326–336. (Серія «Державне управління»).

2. Бульба В. Г., Поступна О. В., Литвинов А. О. Переваги соціально орієнтованої кластеризації в забезпеченні продуктивної зайнятості як важливого фактору забезпечення національної безпеки країни. Наукові інновації та передові технології: журнал. (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»). Київ, 2024. № 7 (35). С. 61–75. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/12927/12989>.

3. Литвинов А. О. Типова модель публічного управління розвитком регіонального соціального кластеру. Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства : зб. наук. пр. / Нац. тех. ун-т «Харк. політехн. ін-т». Харків: НТУ «ХПІ», 2024. № 2. С. 114–120.

4. Литвинов А. О. Соціальна орієнтованість кластерної політики європейських країн. Суспільство та національні інтереси : журнал. 2025. № 3 (11) 2025. С. 854-866.

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

У дискусії взяли участь рецензент, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Рецензент Кулінич Олег Васильович: У своїй дисертації А.О. Литвинов розглядає технологію створення та діяльності соціальних кластерів. Використано широке коло джерел, здійснено аналіз актуального матеріалу, сформульовано та обґрунтовано наукові положення та практичні рекомендації. До дискусійних положень варто віднести наступне. 1. У дисертації підкреслюється важливість державно-приватного партнерства для розвитку соціальних кластерів (пп. 3.3). Не зовсім зрозуміло з тексту роботи, які правові та регуляторні зміни необхідні для створення сприятливого середовища для державно-приватного партнерства в соціальній сфері, і як забезпечити захист інтересів держави та суспільства в таких проєктах? Автор у своєму дослідженні зазначає, що в Україні відсутня національна стратегія кластерного розвитку (стор. 145). Які кроки необхідно вжити для розробки та впровадження такої стратегії, і які уроки можна винести з досвіду інших країн, які успішно реалізували кластерні політики? В роботі обґрунтовується доцільність застосування ABCD-підходу у публічному управлінні (стор. 182-190). На нашу думку, доцільно було б автору пояснити, які існують обмеження у застосуванні цього підходу, і за яких умов він є найбільш ефективним для вирішення соціальних проблем на місцевому рівні? Вважаємо, також, що після кожного розділу дисертації доречно було б вказати конкретні наукові праці, де автор опублікував наведені пропозиції. Це підкреслило б академічний характер дослідження та сприяло б зручності ознайомлення з ним.

Офіційний опонент Грень Лариса Миколаївна: актуальність теми дисертаційного дослідження Литвинова Андрія Олексійовича зосереджене на виявленні переваг формування та функціонування соціальних кластерів як складної частини соціальної інфраструктури мегаполісів і територіальних громад. Цінність та новизна дослідження полягає в спробі сформувати і науково обґрунтувати структурно-логічну схему типової моделі публічного управління розвитком соціального кластеру на регіональному рівні. Позитивно оцінюючи дисертацію Литвинова Андрія Олексійовича, необхідно зазначити деякі зауваження та побажання, виділити окремі висновки автора, що на нашу думку, є дискусійними і потребують подальшого обґрунтування: По-перше, в параграфі 1.2 запропоновано типологізацію соціальних кластерів. Автор вважає, що відсутність єдності думок щодо типологізації кластерів серед науковців перешкоджає належному опису кластерних утворень та розробці типової моделі публічного управління, що розроблена в дисертації. У цьому зв'язку, варто було б вказати, які саме критерії є найбільш важливими при класифікації соціальних кластерів для цілей публічного управління, і чи існують інші можливі підходи до їх типологізації, які не були розглянуті в роботі. По-друге, в роботі зазначається, що соціальні кластери є перспективною технологією публічного управління в соціальній сфері. В той же час автор зазначає, що в Україні не розвинена практика застосування кластерних утворень у соціальній сфері. В цьому контексті варто було б визначити, чи існують альтернативні підходи до вирішення соціальних проблем, і в чому полягають ключові переваги та недоліки кластерного підходу порівняно з ними. По-третє, у автор досліджує досвід Солоницівської селищної

територіальної громади Харківського району Харківської області у вирішенні соціальних питань. Це дозволило йому визначити специфіку організації процесу надання соціальних послуг, виокремити переваги, виклики, ризики у цьому процесі та окреслити стратегічні цілі, завдання і заходи у публічному управлінні розвитком соціальних кластерів на рівні регіону. Однак, це стосується лише однієї громади. Тож, виникає питання, які висновки можна зробити щодо можливості масштабування цього досвіду на інші територіальні громади в Україні, і які адаптації можуть знадобитися. По-четверте, в параграфі 1.3 автор підкреслює важливість соціально орієнтованої кластеризації в забезпеченні зайнятості. На нашу думку, варто було б визначити які існують критерії для оцінки ефективності соціальних кластерів у створенні нових робочих місць та покращенні умов праці, і як можна забезпечити їх моніторинг та оцінку.

Офіційний опонент **Колесніченко Наталія Миколаївна**: Актуальність запропонованого Литвиновим Андрієм Олексійовичем дослідження визначається, в першу чергу, дослідженням причин і наслідків кризових явищ у розвитку соціального капіталу регіонів. Одним з підходів, на думку автора, є створення кластерів як інструмента підвищення конкурентоспроможності територій та активізації інноваційної діяльності.. Текст дисертації допомагає відповісти на низку запитань, які стосуються удосконалення системи надання соціальних послуг населенню. Авторські висновки дисертанта є достатньо аргументованими й заслуговують на їхнє використання у контексті подальших теоретичних досліджень у галузі публічного управління та адміністрування. Є і дискусійні моменти в дисертаційному дослідженні. 1. У роботі досить фахово розкриваються проблеми в реалізації державної соціальної політики, зокрема низька якість надання соціальних послуг та дефіцит об'єктів соціальної інфраструктури. Проте бракує обґрунтованості відповідних положень щодо того, яким чином запропонована модель публічного управління розвитком соціальних кластерів може забезпечити їх вирішення на практиці та які потенційні перешкоди можуть виникнути при її впровадженні. 2. Автор розглядає державно-приватне партнерство як інструмент реалізації стратегії публічного управління розвитком соціальних кластерів (пп. 3.3). Однак, мало місця відведено аналізу ризиків та викликів у використанні цього інструменту, а також механізму забезпечення прозорості та підзвітності у проєктах державно-приватного партнерства в соціальній сфері. 3. У дисертації автором підкреслюється важливість участі органів публічної влади в управлінні соціальними кластерами. Проте, не зрозуміло, які механізми забезпечення ефективної взаємодії між органами публічної влади та іншими учасниками кластера є найбільш дієвими. Варто також було б приділити більше уваги питанням мінімізації ризиків конфлікту інтересів між ними. 4. Дослідження виявило низький рівень поінформованості населення про кластери та кластерну політику (стор. 149-158). Подолання цієї проблеми потребує системного підходу, що поєднує інформаційні, освітні та комунікаційні заходи. Відтак, актуалізується питання ефективності стратегій та інструментів комунікації для підвищення обізнаності громадськості про соціальні кластери. Варто було б навести комплекс можливих заходів, які можуть бути реалізовані на національному, регіональному та місцевому рівнях. 5. Включення ABCD-підходу (Asset-Based Community Development) є прогресивним для українських реалій, адже орієнтується на внутрішні ресурси громад (стор. 182-191). Проте висновки щодо ABCD-підходу потребують опису того, як саме цей підхід був протестований, які ресурси і в яких громадах були ідентифіковані, які соціальні ефекти отримано.

Офіційний опонент **Шведун Вікторія Олександрівна**: Актуальність теми, яку підіймає Литвинов Андрій Олексійович, є безсумнівною в умовах сучасних глобальних трансформацій, що охоплюють як економічну, так і соціальну сфери. І наповнення змістом форм і методів роботи органів регіонального розвитку і місцевого самоврядування потребує наукового вивчення та наукового обґрунтування на інноваційній основі. Соціальні кластери, що об'єднують зусилля різних стейкхолдерів, можуть стати ефективним механізмом вирішення гострих проблем як на національному, так і місцевому рівнях. Не викликає сумніву і наукова новизна дослідження, сформульовані автором пропозиції по впровадженню кластерного підходу до організації надання соціальних послуг населенню. Окрім наявних переваг роботи, слід звернути увагу й на деякі її недоліки. Так, параграф 1.2 містить блок-схему загального алгоритму створення та розвитку

соціального кластера (стор. 62, рис. 1.2), що складається з 10 етапів. Автором викладено зміст цих етапів, зазначено, що наведений алгоритм заснований на базових функціях публічного управління, у якому органи публічної влади виконують роль координаційного центру, встановлюють стратегічні цілі та налагоджують тісну взаємодію з ключовими учасниками соціального кластера. Вважаємо, що необхідно було б також зазначити які існують потенційні ризики або обмеження при реалізації кожного з наведених етапів, і які стратегії можна розробити для їх мінімізації. У дослідженні пропонується методологія оцінки доцільності створення соціальних кластерів на регіональному рівні. Вважаємо, що тут варто було б вказати альтернативні методології, які вже існують, та визначити у чому полягають їхні переваги та недоліки порівняно з запропонованою методологією. Це б значно посилило роботу. Результати дослідження кластерної політики показують, що існує розрив між тим, як бізнес-об'єднання бачать свою роль, і тим, як їх оцінюють органи влади та міжнародні організації. Варто було б в роботі запропонувати конкретні стратегії або механізми, які б могли покращити взаєморозуміння та співпрацю між цими акторами, та могли б забезпечити врахування інтересів усіх зацікавлених сторін. Звертаємо, також, увагу, що у параграфі 2.1 автором узагальнено світовий досвід ведення соціально орієнтованої кластерної політики, досліджено найбільш успішні світові проєкти, визначено національні та регіональні стратегії кластерного розвитку, інструменти кластерної політики. Дійсно, зарубіжна кластерна практика доводить ефективність і підтверджує неминучу закономірність утворення кластерних об'єднань для вирішення у тому числі питань соціального й гуманітарного спрямування. У різних країнах світу соціальна орієнтованість кластерної політики може мати свої особливості, відображаючи національні пріоритети та контекст. Наприклад, в одних країнах акцент може робитися на створенні робочих місць для певних соціальних груп, в інших – на підтримці соціального підприємництва, а в третіх – на розвитку інновацій для вирішення соціальних проблем. Вважаємо, що в роботі варто було б закцентувати увагу на ті цінні уроки та можливості, які може дати світовий досвід ведення соціально орієнтованої кластерної політики Україні для власного розвитку. Втім, зазначені зауваження є скоріше напрямками до подальших досліджень, не знижують високу цінність дисертаційної роботи і не впливають на якість дисертаційної роботи та високий ступінь обґрунтованість висновків.

Результати відкритого голосування:

"За" 5 членів ради,
"Проти" 0 членів ради,
"Утримались" 0 членів ради

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Литвинову Андрію Олексійовичу ступінь доктора філософії з галузі знань 28 Публічне управ

(прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності) здобувача у давальному відмінку)
ступінь / ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «публічне управління та адміністрування»
(галузь знань)
за спеціальністю 281 «публічне управління та адміністрування»
(код і найменування спеціальності відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

Голова разової спеціалізованої вченої ради

(підпис)

Статівка Н.В..
(прізвище, ініціали)